

Handläggare
Johan Kellokumpu
Telefon: 08-50831921
Viveca Waak
Telefon: 08-50831935**Till**
Kulturnämnden
2021-04-27

Folkbildningsstrategi för Stockholmsregionen (Dnr KS 2021/239). Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

1. Kulturnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen
2. Ärendet justeras omedelbart

Patrik Liljegren
Tf. kulturdirektörAnne Lund
Tf. chef kulturstrategiska staben

Sammanfattning

Kulturnämnden har av kommunstyrelsen ombetts att besvara remissen *Folkbildningsstrategi för Stockholmsregionen* (Dnr KS 2021/239). Folkbildningsstrategins syfte är att ge en riktning för det övergripande arbetet med folkbildningsfrågor för Stockholmsregionen. Strategin beskriver fyra långsiktiga inriktningsområden:

1. Stärka och utveckla demokratin
2. Bredda intresset för, och öka delaktigheten i, kulturlivet samt det egna skapandet
3. Främja kunskap och bildning samt utjämna utbildningsklyftor
4. Utveckla arbetet för hållbar utveckling

En modell för förstärkt dialog och ökad kunskap mellan parterna har tagits fram för att underlätta genomförandet av strategin. Förvaltningen ser positivt på att Region Stockholm arbetat fram en långsiktig strategi som grund för vidare arbete. Det är bra att Region Stockholm tydliggör sin roll för att kunna bli ett ännu starkare stöd i stadens arbete med studieförbunden i Stockholm. En formaliserad dialog mellan regionen, kommunerna och studieförbunden ser förvaltningen positivt på. Enligt förvaltningens erfarenhet är en viktig framgångsfaktor att ta fram en arbetsmodell som inte är alltför resurskrävande för kommunerna. Kulturförvaltningen ser arbetet med uppföljning och dialog med studieförbunden som prioriterat för att uppnå

strategins övergripande målområden. Strategins avsnitt om uppföljning är dock svårbedömt då beskrivningen av hur uppföljningsarbetet ska genomföras är begränsad.

Underlag för beslut

- Remiss av *Folkbildningsstrategi för Stockholmsregionen* (Dnr KS 2021/239).
- Region Stockholms förslag till *Folkbildningsstrategi för Stockholmsregionen*.

Remissen

Kulturnämnden har av kommunstyrelsen ombetts att besvara remissen *Folkbildningsstrategi för Stockholmsregionen* (Dnr KS 2021/239). Remisstiden sträcker sig till 28 april 2021.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av den kulturstrategiska staben.

Bakgrund

Region Stockholms kulturnämnd fick i uppdrag av regionfullmäktige i samband med budget 2020 att ta fram en regional folkbildningsstrategi. Den knyter an till den regionala utvecklingsplanen, RUF5 2050, och dess långsiktiga mål.

Folkbildningsstrategins syfte är att ge en riktning för det övergripande arbetet med folkbildningsfrågor för Stockholmsregionen, samt att bidra till ökad kunskap, dialog och samsyn mellan regionala och lokala aktörer och folkbildningens aktörer.

Strategin beskriver fyra långsiktiga inriktningsområden:

1. Stärka och utveckla demokratin
2. Bredda intresset för, och öka delaktigheten i, kulturlivet samt det egna skapandet
3. Främja kunskap och bildning samt utjämna utbildningsklyftor
4. Utveckla arbetet för hållbar utveckling

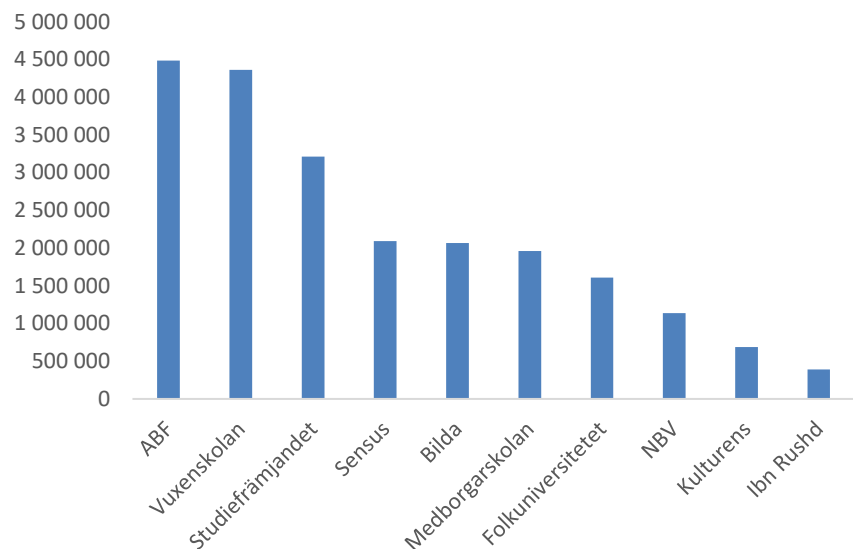
En modell för förstärkt dialog och ökad kunskap mellan parterna har tagits fram för att underlätta genomförandet av strategin. Strategin redogör inte i detalj för Region Stockholms hantering och beredning av stöden till studieförbunden.

Stockholms stads arbete med stöd till studieförbunden

Studieförbunden i Stockholm har en viktig roll i att uppfylla stadens mål att skapa en modern storstad med möjligheter och

valfrihet för alla. Stockholms stad fördelar årligen 22 miljoner kronor till de tio statsbidragsberättigade studieförbunden.

Diagram: Stockholms stads stöd till studieförbund 2020. Kronor.

Statens syfte med folkbildningen är det som Stockholms stad utgår ifrån men det finns även ett tillägg om att stödet ska främja samverkan mellan staden och folkbildningen om viktiga framtida utmaningar i Stockholm. Dit hör frågor om tillgång till kultur för personer med funktionsnedsättning och målgruppen äldre samt utjämningen av den digitala kunskapsklyftan.

Jämfört med statens och Region Stockholms helt volymbaserade stöd är Stockholms stads insatser mer målinriktade och tar tydligare fasta på folkbildningens roll som kulturaktör. Utifrån uppbyggd erfarenhet har Stockholm stad idag ett stödsystem uppdelat på två bedömningsgrunder. 50 procent baseras på tidigare genomförd och rapporterad verksamhet och 50 procent baseras på framåtriktad beskrivning av verksamhet som studieförbunden ämnar göra. En viktig del av stödsystemet är en dialog mellan kulturförvaltningen och respektive studieförbund vilken ska leda fram till beslut som är väl förankrade i en likvärdig bedömning av de olika bildningsorganisationerna.

Stadens relation till studieförbunden

I samband med uppkomna oegentligheter i Järva under 2017-2019 brast studieförbunden i kraven på rapportering och transparens till stadens tjänstemän och politiker. Den tillitsbaserade relationen mellan Stockholms stad och studieförbunden i Stockholm blev därmed prövad. När redovisningsfusk uppdagades har studieförbunden agerat och man har vidtagit åtgärder för att reda ut det uppkomna fusket.

Förvaltningen ser dock att generellt har det förebyggande arbetet med att kvalitetssäkra verksamheten inte varit lika prioriterat och systematiskt hos studieförbunden.

Regionens och kommunernas roll i stödet till folkbildningen

Den tidigare samfinansieringsprincipen mellan stat, region och kommuner har idag gått över till ett mer självständigt stöd till studieförbundens verksamhet i respektive kommun. Inom Stockholms län har 14 av 26 kommuner ett generellt stöd till studieförbunden. Den totala kommunala finansieringen till studieförbund inom Stockholms län uppgick 2020 till 38 miljoner kronor varav 22 miljoner kronor från Stockholms stad.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen ser positivt på att Region Stockholm arbetat fram en långsiktig strategi som grund för vidare arbete. Det är bra att Region Stockholm tydliggör sin roll för att kunna bli ett ännu starkare stöd i stadens arbete med studieförbunden i Stockholm.

I strategin framgår att det finns en utmaning i att regionens nuvarande bidragsmodell är uppbyggd främst på kvantitativa fördelningsprinciper och att systemet idag inte främjar kvalitet i tillräcklig grad. Vidare nämns att det är angeläget att se över förutsättningarna för att ta fram en regional fördelningsmodell som även innehåller kvalitativa kriterier vilket långsiktigt utvecklar och stärker tilliten. Förvaltningen instämmer i detta och stödjer denna utveckling.

En formaliserad dialog mellan regionen, kommunerna och studieförbunden ser förvaltningen positivt på. Att regionen har samordningsansvar är naturligt och effektivt då de flesta av studieförbunden i Stockholm är organiserade i regionala organisationer. Förvaltningen ser behov av en ökad interkommunal dialog där regionen föreslås ha en samordnande roll genom till exempel kompetenshöjande insatser. Modellen för dialog som presenteras som bilaga ser förvaltningen som en fungerande grund. Enligt förvaltningens erfarenhet är en viktig framgångsfaktor att ta fram en arbetsmodell som inte är alltför resurskrävande för kommunerna.

De fyra inriktningsområdena i strategin tar avstamp i statens syften att stödja folkbildningen vilket Stockholms stads syften också gör. Förvaltningen ser positivt på att regionen har breddat perspektivet mot hållbar utveckling i inriktningsmål fyra *"Utveckla arbetet för hållbar utveckling"*.

Kulturförvaltningen ser arbetet med uppföljning och dialog med studieförbunden som prioriterat för att uppnå strategins övergripande målområden. Strategins avsnitt om uppföljning är dock svårbedömt då beskrivningen av hur uppföljningsarbetet ska genomföras är begränsad.

Bilagor

1. Remiss av Region Stockholms förslag till *Folkbildningsstrategi för Stockholmsregionen* (Dnr KS 2021/239).